

Vabariigi Valitsuse määruse „Õppuste korraldamise sagedus, nende korraldamisele ja läbiviimisele esitatavad nõuded, õppusejärgsed tegevused ning õppuste kulude katmise kord“ eelnõu seletuskiri
LISA

Märkuste ja ettepanekutega arvestamise tabel

Nr	Märkuse üldine kirjeldus	Vastus
Justiits- ja Digiministeerium		
1.	<p>Kriisiolukorra lahendamise õppusi käsitleva Vabariigi Valitsuse seletuskirja sisukokkuvõttes (p 1.1.) on jäänud mõju halduskoormusele kajastamata (hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) § 41 lg 2 p 3). Juhime tähelepanu, et nii määrusest kui ka seletuskirja mõjuanalüüsist ilmneb halduskoormuse kasv, mis vastavalt halduskoormuse tasakaalustamise reeglile vajab mõne muu halduskoormusliku nõude või kohustuse kaotamist või vähendamist (HÕNTE § 1 lg 41) või viitamist reegli kohaldamata jätmise alusele (HÕNTE § 1 lg 42), mida tuleb ka põhjendada. Seletuskirja mõjuanalüüsis märgitakse, et õppuse korraldamise kohustus tuleneb kriisiolukorra ja riigikaitse seadusest (KORKS) ning määrusega täpsustatakse rakendusvalikute täiendavat mõju. Seletuskirja mõjuanalüüsi p-s 4.2. märgitakse, et määrusega kaasneb otsene korralduslik mõju püsiva kriisiülesandega asutustele ja isikutele ning kohaliku omavalitsuse üksustele, mis tuleneb eelkõige õppuste regulaarsest kavandamisest ja korraldamisest, õppuse eesmärkide ja hindamiskriteeriumide määramisest, õppuste dokumenteerimisest, tulemuste hindamisest ning õppusejärgsete tegevuste kavandamisest. /.../ Täiendav töökoormus kaasneb eelkõige õppuse ettevalmistamise, hindamise, dokumenteerimise ja õppusejärgsete tegevustega. Õppuse korraldaja peab koostama õppuse kokkuvõtte, kavandama tuvastatud probleemide lahendamiseks parendustegevused, määrama nende eest vastutajad ja elluviimise ajakava ning esitama kokkuvõtte määratud asutusele. Kuigi ka halduskoormust kajastavas mõjuanalüüsi osas (seletuskirja p 4.3.) nenditakse määrusega kaasnevat halduskoormust eraõiguslikele isikutele, siis leitakse samas, et püsiva</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Seletuskirja sisukokkuvõtet ja mõjuanalüüsi on täiendatud halduskoormuse käsitlusega. Samuti on selgitatud halduskoormuse vähendamise võimalusi ning põhjendatud HÕNTE § 1 lõikes 4² sätestatud erandi kohaldamist, mille kohaselt ei ole riigikaitse või julgeoleku olulistest vajadustest tuleneva halduskoormuse puhul nõutav selle tasakaalustamine muude nõuete vähendamisega.</p>

	<p>kriisiülesandega eraõiguslike isikute jaoks tuleneb mõju siiski eelkõige KORKS-ist ning käesolev määrus täpsustab kohustuse täitmise korda ja võimaldab seda täita paindlikult. Juhime tähelepanu, et kui KORKS kehtestas õppuste läbiviimise kohustuse, siis käesoleva määrusega ehtestatakse isikutele konkreetseid halduskoormuslikud nõuded, mis hõlmavad planeerimist, dokumenteerimist, hindamist, kokkuvõtete tegemist ja aruande koostamist, selle edastamist, andmete säilitamist ning järeltegevuste kavandamist ning võimalik, et ka muid eelnevaga seotud töökorralduslikke lisategevusi. Seega kaasneb määrusega kindlasti halduskoormus eraõiguslikele isikutele. Eelnevast lähtuvalt palume üle vaadata nii halduskoormust puudutava mõjuanalüüsi osa, märkides seejuures mh ka arvuliselt, kui suurt hulka elutähtsa teenuse osutajatest mõjutatakse, kui ka täiendada seletuskirja sisukokkuvõtet halduskoormust kajastava lõiguga, leides ka vajalikud halduskoormust tasakaalustavad meetmed ehk nõuded või kohustused, mida vähendada, või alternatiivselt põhjendada reegli kohaldamata jätmist.</p>	
2.	<p>Juhime tähelepanu, et eelnõust (§ 9) tulenev määruse jõustumisaeg (01.10.2026) ei ole enam ajakohane. Palume eelnõus jõustumisnorm ning seletuskirjas vastavad selgitused ajakohastada</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja muudetud.</p>
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium		
	<p>Eelnõu § 5 lõike 1 kohaselt on kohaliku omavalitsuse üksused kohustatud kriisiolukorra lahendamise õppuse korraldama vähemalt üks kord kahe aasta jooksul. Kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse (edaspidi KORKS) § 185 lõike 10 kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus koostama KORKSi ja selle alusel kehtestatud nõuetele vastava riskianalüüsi ja kriisiplaani 2027. aasta 31. detsembriks. Teeme ettepaneku täiendada eelnõu rakendussättega või vähemalt seletuskirjas selgitada, millal peab kohaliku omavalitsuse üksus korraldama esimese uue määruse (ja KORKSi) nõuetele vastava õppuse.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja täiendatud selgitustega esimese õppuse korraldamise tähtaja kohta.</p>
Siseministeerium		
1.	<p>Kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse (edaspidi KORKS) § 22 lg 3 kohaselt kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega kriisiolukorra lahendamise õppuste korraldamise sageduse, nende korraldamisele ja läbiviimisele esitatavad nõuded, õppusejärgsed tegevused ning õppuste kulude katmise korra.</p>	<p>Arvestatud. KORKS § 22 lõikes 3 sätestatud volitus hõlmab ka õppuste kavandamise korraldust ja õppusejärgseid tegevusi. Õppuste strateegia on õppuste pikemaajalise kavandamise ja koordineerimise vahend, millega ei kehtestata</p>

	Eelnõu §-s 3 on sätestatud õppuste strateegia, õppuste tegevussuunad, õppuste kava ja planeerimise süsteem, samuti on toodud eelnõu §-s 7 detailiseeritud aruandluse süsteem. Tekib küsimus, kas niivõrd detailne riiklik planeerimissüsteem tuleneb KORKS volitusnormist piisavalt selgelt või on tegemist volitusnormi ületamisega. Seletuskirjas tuleks täpsemalt põhjendada, miks KORKS § 22 lg 3 hõlmab ka riikliku õppuste strateegia koostamise ja aruandluse esitamise korda.	asutustele ega isikutele täiendavaid õppuste korraldamise kohustusi. Eelnõu §-s 7 nähakse ette eelkõige riigiülese tähtsusega probleemide edastamine Riigikantseleile. Seletuskirja täiendatud.
2.	Eelnõu § 5 lg 1 sätestab kohustuse korraldada õppus vähemalt üks kord kahe aasta jooksul, sama paragrahvi lõikest 2 tulenevalt võib selle kohustuse täita teise korraldatud õppusel osalemisega. Samas on eelnõu seletuskirjas toodud, et „õppusel osalemine iseenesest ei ole piisav õppuse korraldamise kohustuse täitmiseks“. Eelnevast lähtuvalt tekib segadus, kas osalemine loetakse korraldamiseks. Teeme ettepaneku kaaluda § 5 lõikes 1 toodud kohustus sätestada nt „korraldama õppuse või osalema nõuetele vastaval õppusel vähemalt üks kord kahe aasta jooksul“. Seejuures märgime, et õppuste korraldamise kohustuse sätestamine kohalike omavalitsuse üksusele (edaspidi KOV) on küsitav, sest igal KOV-il ei ole kriisispetsialisti, kes suudaks õppust nõuetekohaselt korraldada.	Arvestatud osaliselt. Eelnõu § 5 lõigete 2 ja 3 sõnastust on täpsustatud, et selgemini reguleerida õppuse korraldamise kohustuse täitmist teise korraldaja õppusel osalemisega. Kohaliku omavalitsuse üksuse õppuse korraldamise kohustus tuleneb KORKS § 22 lõikest 2.
3.	Eelnõu § 5 lg 2 võimaldab õppuse korraldamise kohustuse täita nii ühisõppuse kui ka muu riigisisese või rahvusvahelise õppuse raames. Samas on lõike 4 kohaselt eelnev kooskõlastamine nõutud ainult ühisõppuse puhul. Eelnõust ei selgu, milliste tunnuste järgi eristatakse ühisõppust muust riigisisestest õppusest, samas sõltub sellest kooskõlastamiskohustus. Leiame, et ühisõppus tuleks selgemini defineerida või sätestada lõikes 2 nimetatud õppustele selged eristamiskriteeriumid.	Arvestatud. Eelnõu § 5 sõnastust on muudetud. Muudetud sõnastuse kohaselt tuleb õppuse korraldamise kohustuse täitmiseks eelnevalt kooskõlastada nii ühiselt korraldatava õppuse kui ka teise korraldaja riigisisese või rahvusvahelise õppuse kasutamine.
4.	Eelnõu § 5 lg 4 ja 5 tulenevalt on ühisõppuse kooskõlastamine eeltingimus, et õppust saaks lugeda perioodilise kohustuse täitmiseks. Samas § 5 lg 3 kohaselt ei võta kooskõlastaja vastutust ning osaleja vastutab endiselt ise õppuse nõuetele vastavuse eest. Seega ei selgu eelnõus toodust, kas positiivse kooskõlastuse saanud asutus võib eeldada, et õppus kvalifitseerub kohustuse täitmiseks. Tuleks selgelt eristada eelnev sobivushinnang lähtudes eelnõu § 3 sätestatud õppuse strateegiast ja õppusejärgne hinnang selle kohta, kas kavandatud tegevused tegelikult täideti. Lisaks eeltoodule ei selgu eelnõu § 5 lõigetest 4 ja 5, mis vormis ühisõppusel osalemine kooskõlastatakse, kui kiiresti peab kooskõlastaja vastama ja mis juhtub, kui	Arvestatud osaliselt. Eristada tuleb õppuse eelnevat kooskõlastamist ning õppuse korraldamise kohustuse tegelikku täitmist. Kooskõlastamisel hinnatakse enne õppuse toimumist, kas kavandatava õppuse eesmärk, stsenaarium ja asjaomasele asutusele või isikule kavandatud tegevused võimaldavad täita määruse § 2 lõikes 1 nimetatud eesmärgi. Positiivne kooskõlastus kinnitab seega kavandatava õppuse sobivust kohustuse täitmiseks, kuid ei tähenda, et kohustus oleks juba täidetud. Kohustuse täitmine eeldab õppuse nõuetekohast läbiviimist ja kavandatud tegevuste tegelikku

	<p>kooskõlastaja ei vasta, samuti kas kooskõlastamisest keeldumine on vaidlustatav. Arusaadavuse huvides tuleks selgitada lahkarvamuste lahendamise mehhanismi ja tähtaegu.</p>	<p>harjutamist või kontrollimist, mitte tingimata positiivset hindamistulemust. Eelnõu § 5 lõike 3 kohaselt vastutab selle eest asjaomane asutus või isik. Eelnõu § 5 lõikes 5 on sätestatud ka kooskõlastuse andmata jätmise tingimused.</p> <p>Kooskõlastamisel lähtutakse haldusmenetluse üldreeglitest. Kooskõlastuse andmine või andmata jätmine tuleb dokumenteerida ja keeldumist põhjendada.</p> <p>Kooskõlastamisotsustus tuleb teha viivitusega. Eelnõus ei nähta ette kooskõlastuse vaikimisi andmist. Kooskõlastamise käigus tekkivad erimeelsused püütakse lahendada asjaomaste asutuste ja isikute koostöös, otsides võimalusi õppuse või selles osalemise kohandamiseks. Kooskõlastusest keeldumise ja viivituse korral saab kasutada seaduses sätestatud õiguskaitsevõimalusi, arvestades kooskõlastuse õiguslikku olemust ja asjaomase asutuse või isiku õigusi. Eraldi kooskõlastamistähtaja või vaidluste lahendamise erikorra kehtestamist ei peeta vajalikuks.</p>
5.	<p>Eelnõu § 7 lg 3 ja 4 kohaselt peab õppuse kokkuvõtte saaja ühe kuu jooksul edastama tuvastatud probleemid Riigikantseleile koos parendustegevuste, vastutaja ja ajakavaga. Probleem võib aga nõuda mitme ministeeriumi koostööd, õigusakti muutmist või Vabariigi Valitsuse otsust. Seetõttu ei pruugi nimetatud aja jooksul olla võimalik kokku leppida lahendust, vastutajat ja ajakava. Lisaks tekib küsimus KOVidega seonduvas, kus kriisiülesanded puudutavad paljuski hariduse ja sotsiaalkaitse valdkonda – kas sellisel juhul esitab KOV Päästeametile tegevuskava, mille Päästeamet edastab omakorda ministeeriumisse? Soovitame muuta eelnõus toodud võimalusega esitada esialgne tegevusplaan, sh analüüsi või otsuse ettevalmistamise tegevus, ning seda hiljem täiendada. Samuti palume arvestada, et õppuse korraldajal ei pruugi olla pädevust määrata teisele asutusele või Vabariigi Valitsusele vastutamise kohustust ega tähtaega, mistõttu võiks nimetatud juhtumiteks ette näha ettepanekute tegemise võimaluse parendustegevuse, vastutaja ja ajakava kohta.</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Seletuskirja täiendatud. Õppusel tuvastatud probleemi lahendamiseks kavandatud parendustegevus ei pea tähendama probleemi lõpliku lahenduse kindlaksmääramist. Kui probleemi lahendamine eeldab täiendavat analüüsi, asutustevahelist koostööd või otsust, võib parendustegevuseks olla ka analüüsi tegemine, lahendusettepaneku koostamine või otsuse ettevalmistamine koos selle tegevuse eest vastutaja ja tähtajaga. Eelnõu ei anna õppuse korraldajale ega õppuse kokkuvõtte saajale õigust määrata teisele asutusele tema pädevusse kuuluvaid ülesandeid ega nende täitmiseks siduvaid tähtaegu, kuid nende kohta saab esitada ettepanekuid.</p> <p>Ühekuuline tähtaeg on ette nähtud õppuse kokkuvõttes tuvastatud riigi tasandil käsitlemist vajavate probleemide edastamiseks Riigikantseleile, mitte nende lõplikuks lahendamiseks või kõigis lahendustes kokkuleppimiseks.</p>

		Kohaliku omavalitsuse üksus esitab õppuse kokkuvõtte Päästeametile, kes edastab Riigikantseleile üksnes määruses nimetatud probleemid koos nende lahendamiseks kavandatud tegevustega.
6.	Eelnõu § 5 lg 1 kohaselt tuleb (muuhulgas) püsiva kriisiülesandega asutusel korraldada õppus vähemalt kord kahe aasta jooksul. Eelnõu § 9 kohaselt jõustub määrus 01.10.2026, samas KORKS § 185 lg 10 tulenevalt võib nõuetele vastava kriisiplaani koostada 31.12.2027. Seletuskirja punkti 6 kohaselt ei ole määruse rakendamiseks vaja üleminekuaega. Samas ei selgu, millisest hetkest hakkab esimene kaheaastane periood kulgema, samuti millise kriisiplaani alusel tuleb kuupäevale 31.12.2027 eelnevalt õppus korraldada. Arusaadavuse huvides tuleb eelnõus sätestada või seletuskirjas üheselt selgitada esimese kaheaastase perioodi algus ning olemasolevate plaanide ja varasemate õppuste arvestamine.	Arvestatud osaliselt. Seletuskirja täiendatud selgitusega esimese õppuse tähtaja ja üleminekuperioodil õppuste korraldamise kohta, arvestades KORKS §-s 185 sätestatud üleminekureegleid.
7.	Eelnõu §-s 3 sätestatakse riigi õppuste strateegia ning §-s 7 õppusejärgsete tegevuste korraldus. Samas ei selgu piisavalt selgelt, kuidas õppustel tuvastatud võimelüngad, korduvad probleemid ja parendustegevuste elluviimise tulemused võetakse arvesse järgmiste õppuste tegevussuundade ning õppuste kava koostamisel. Peame oluliseks, et õppuste süsteem ei piirduks õppuste kavandamise, läbiviimise ja aruandlusega, vaid moodustaks tervikliku kriisivalmiduse arendamise protsessi. Seetõttu teeme ettepaneku täpsustada eelnõus või seletuskirjas põhimõtet, mille kohaselt õppuste strateegia iga-aastaselt uuendamisel arvestatakse varasemate õppuste hindamistulemusi, tuvastatud võimelünki, korduvaid probleeme ja parendustegevuste elluviimise seisuga.	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud. Õppuste strateegia iga-aastaselt ajakohastamisel võetakse arvesse varasemate õppuste hindamistulemusi, tuvastatud võimelünki, korduvaid probleeme ning parendustegevuste elluviimise seisuga. See võimaldab suunata järgmiste õppuste kavandamist valdkondadele ja võimetele, mille puhul on ilmnunud puudusi või täiendava harjutamise ja kontrollimise vajadus.
8.	Eelnõus ja seletuskirjas toodud terminoloogia vajab täpsustamist. Eelnõu § 1 lõikes 1, § 5 lõikes 2 ja seletuskirja punktides 4 ja 4.2 kasutatakse erinevalt määratlust „püsiva kriisiülesandega asutus ja isik, sealhulgas ... kohaliku omavalitsuse üksus“ või „püsiva kriisiülesandega asutus ja KOV“. Tekib ebaselgus, kas KOV on eelnõu regulatsioonis püsiva kriisiülesandega asutus või eraldi kategooria. Eelnõu § 7 lõikes 3 nimetatud probleemide loetelus on kasutatud määratlusi „olulise võime (puudujääk)“, „üleriigiline puudujääk“, „oluline probleem“. Samuti on eelnõu seletuskirjas lisaks eeltoodule kasutatud määratlusi „prioriteetne õppus“, „süsteemse tähtsusega	Arvestatud osaliselt. Eelnõus ja seletuskirjas kasutatud sõnastused on üle vaadatud ning vajaduse korral ühtlustatud. Selgitame, et kohaliku omavalitsuse üksus on KORKS § 12 kohaselt püsiva kriisiülesande täitja ning kuulub selle määruse kohaldamisalasse. Kohaliku omavalitsuse üksuse eraldi nimetamise eesmärk on rõhutada määruse kohaldumist ka kohaliku omavalitsuse üksustele, arvestades neile ette nähtud erisusi õppuste kooskõlastamisel ja kokkuvõtete esitamisel.

	<p>probleem“. Palume kaaluda nende täpsustamist või selgemalt kirjeldamist, et vältida praktikas mitmeti tõlgendamist.</p>	<p>Märkuses nimetatud teiste mõistete sisustamise aluseid on seletuskirjas selgitatud, sealhulgas prioriteetsete õppuste valiku põhimõtteid ja riigi tasandil käsitlemist vajavate probleemide tunnuseid. Mõistete sõnastuses on teadlikult säilitatud vajalik paindlikkus, et võimaldada arvestada õppuste erinevaid eesmärgi ja ulatust ning tuvastatud probleemide mõju kriisivalmidusele.</p>
9.	<p>Palume täiendada seletuskirjas toodud mõjuanalüüsi. Eelnõu § 8 kohaselt katab õppuse korraldamisega seotud kulu õppuse korraldaja ning õppusel osalemisega seotud kulu osaleja, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti. Seega tekitab määrus õppuste korraldamise ja neil osalemisega seotud kulude kandmise kohustuse nii riigiasutustele, kohaliku omavalitsuse üksustele kui ka elutähtsate teenuste osutajatele. Seletuskirjas ei ole sisuliselt hinnatud määruse rakendamise mõju asutuste eelarvetele ega analüüsitud, kas §-s 4 ja §-s 5 sätestatud õppuste sageduse nõuete täitmine suurendab kulusid võrreldes senise praktikaga. Puudub hinnang asutuste ning kohaliku omavalitsuse üksustele, kes peavad osalema õppuste korraldamises, hindamises, kokkuvõtete koostamises ja parendustegevuste kavandamises. Leiame, et mõjuanalüüsis tuleks hinnata vähemalt: 1) õppuste ettevalmistamise, läbiviimise ja hindamisega seotud täiendavat töökoormust; 2) õppustel osalemisega seotud personali-, transpordi-, side- ja logistikakulusid; 3) õppusejärgsete tegevuste, sealhulgas kokkuvõtete ja parendustegevuste koostamise halduskoormust; 4) mõju kohalike omavalitsuste ja Siseministeeriumi valitsemisala asutuste eelarvetele ning vajadust täiendavate ressursside eraldamiseks. Seetõttu ei ole seletuskirja praegune mõjude analüüs piisav, et hinnata eelnõu rakendamise tegelikku finantsmõju avalikule sektorile.</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Seletuskirja mõjuanalüüsi on täiendatud õppuste kavandamise, läbiviimise, hindamise ja õppusejärgsete tegevustega kaasneva töökoormuse ning peamiste kululiikide käsitlemisega.</p> <p>Märkuses ei ole piisavalt eristatud KORKS-ist ja varasemast regulatsioonist tulenevaid kohustusi määrusega kaasnevast täiendavast mõjust. Õppuste korraldamise kohustus, sealhulgas Vabariigi Valitsuse õppuste sagedus, tuleneb KORKS § 22 lõigetest 1 ja 2. Määruse § 8 reguleerib õppuste kulude jaotust, mille üldpõhimõtte kehtis juba hädaolukorra seaduse alusel. Samuti on KORKS-i eelnõu seletuskirja mõjuanalüüsis hinnatud kriisideks valmistumisega seotud täiendavat töökoormust ja kulusid, sealhulgas kohaliku omavalitsuse üksuste ja riigiasutuste puhul. Need hinnangud hõlmavad muu hulgas õppuste korraldamist. Seetõttu ei ole põhjendatud käsitada kõiki õppustega seotud kulusid käesoleva määruse uue mõjuna ega hinnata seaduse tasandil juba käsitletud mõju uuesti.</p> <p>Määruse täiendavat mõju, sealhulgas õppuste sageduse, kooskõlastamise, dokumenteerimise ja õppusejärgsete tegevuste nõuetest tulenevat töökoormust, on seletuskirjas eraldi käsitletud. Selle mõju täpne rahaline hindamine ei ole praegu piisava usaldusväärsusega võimalik, kuna õppuste vorm, ulatus, osalejate arv ja senine korraldamispraktika on väga erinevad. Määrus võimaldab kohustust täita ka</p>

		<p>olemasolevate või ühiste õppuste raames ega nõua kõigilt adressaatidelt ühetaolise ulatusega õppusi. Konkreetsete asutuste täiendava eelarvevajaduse hindamine eeldaks muu hulgas andmeid nende seniste õppuste ja kulude kohta. Siseministeeriumi valitsemisala asutuste kohta selliseid andmeid märkuses esitatud ei ole.</p>
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda		
1.	<p>Üldisemalt tahame juhtida tähelepanu, et õppuse korraldamise kohustus lisandub ETO-dele juba kehtivatele ja kavandatavatele toimepidevus-, riskianalüüsi, kriisiplaani, teavitamis-, küberturvalisuse ja muudele kohustustele. ETO staatusega kaasnevate nõuete tervik muutub järjest mahukamaks ning nende täitmiseks kaasnevad ettevõtjatele nii suurenev halduskoormus kui ka otsesed kulud ja investeerimisvajadused. On oluline, et ETO-de kriisivalmiduse tagamisega kaasnevaid kohustusi ja kulusid käsitletaks tervikuna ning nende täitmiseks töötataks välja sobivad rahastamis- ja toetusvõimalused.</p> <p>Kuigi määruse eelnõu reguleerib muu hulgas õppuste kulude katmise põhimõtteid, ei nähta sellega ette eraldi rahastamis- või toetusmeedet õppuse korraldamise kohustuse täitmiseks. Eelnõu § 8 kohaselt kannab õppuse korraldamisega seotud kulud üldjuhul õppuse korraldaja ning õppusel osalemisega seotud kulud osaleja. Seejuures puudub eelnõu seletuskirjas õppuste korraldamisega kaasnevate kulude hinnang. Dokumendis tõdetakse, et kulude suurus sõltub õppuse mahust, osalejate arvust ja kasutatavatest ressurssidest, mistõttu on täiendavat kulu keeruline hinnata. Samas ei ole esitatud isegi ligikaudset hinnangut õppuse ettevalmistamiseks, läbiviimiseks ja hindamiseks vajalikule tööajale, tehnilistele ja muudele ressurssidele ega võimalikule mõjule ettevõtte tavapärasele tootmistegevusele. Seetõttu puudub ettevõtjatel võimalus hinnata, millise täiendava rahalise ja korraldusliku kohustuse uus regulatsioon neile kaasa toob. Kuivõrd toiduvaldkonna ettevõtjad on ETO-deks määratud alles hiljuti, puudub neil ka senine praktiline kogemus, mille põhjal kulusid hinnata.</p>	<p>Selgitame. Nõustume, et ETO-dele kehtestatud nõuete ja nendega kaasnevate kulude mõju tuleb vaadata tervikuna ning vältida põhjendamatu halduskoormust ja kohustuste dubleerimist.</p> <p>Samas ei ole õppuste korraldamine ETO-de jaoks uus kohustus, vaid tuleb juba hädaolukorra seadusest (HOS). HOS-i alusel tuli ETO-del korraldada õppusi vähemalt kord kahe aasta jooksul. Õppuste eesmärk on kontrollida kriisiplaanis kavandatud tegevuste toimivust ja tuvastada võimalikud puudused enne tegelikku kriisi. Õppuse vorm ja maht peavad olema proportsionaalsed teenuse olemuse ja riskidega. Näiteks võib sobivaks lahenduseks olla ka lauaõppus, mis ei eelda tootmistegevuse katkestamist ega suuri lisakulusi.</p> <p>Mõistame, et hiljuti ETO-deks määratud ettevõtjatel ei pruugi olla varasemat kogemust õppuste korraldamisel ja kulude hindamisel. Paralleelselt KORKS-i rakendusaktidega uuendatakse ka ETO-de juhendmaterjale, mis avaldatakse pärast rakendusaktide jõustumist.</p> <p>Nõustume, et kriisivalmiduse arendamine eeldab lisaks õiguslike kohustuste täitmisele ka vajalikke ressursse ja investeeringuid. Riigikaitse arengukava ja järgmise EL-i mitmeaastase finantsraamistiku (MFF) ettevalmistamisel vaatame ka ETO-de toimepidevuse arendamise rahastamisvõimalusi, sealhulgas õppuste korraldamise</p>

	<p>Eelnõu näeb ette, et kulude katmiseks võib küll kasutada rahvusvahelise koostöö või välisrahastuse vahendeid ning sõlmida eraldi rahastamiskokkuleppeid, kuid tegemist on võimalike rahastamisallikatega, mitte ETO-le tagatud rahastusega. Lisaks võib õppuse käigus tuvastatud puuduste kõrvaldamine kaasa tuua täiendavaid kulusid ja investeringuvajadusi. Seega ei piirdu õppusega kaasnev majanduslik mõju tingimata õppuse ettevalmistamise ja läbiviimise kuludega. Olukorras, kus ettevõtja täidab ETO-na ühiskonna kriisivalmiduse ja varustuskindluse seisukohalt olulist ülesannet, ei pea EPKK põhjendatuks, et järjest lisanduvate kriisivalmiduse nõuete täitmisega seotud kulud jäävad põhimõtteliselt üksnes ettevõtja kanda. Seepärast tuleb meie meelest kujundada selge põhimõte, millises ulatuses ja milliste meetmete kaudu panustatakse riigi poolt ETO-dele pandud täiendavate kriisivalmiduse kohustuste täitmise rahastamises. Peame vajalikuks, et enne ettevõtjatele täiendavate kohustuste kehtestamist tuleb hinnata nende täitmisega kaasnevaid kulusid vähemalt tüüpiliste õppusstsenaariumide alusel ning selgitada, milliseid ressursse ettevõtjalt eeldatakse. Samuti tuleb hinnata ETO-dele kehtestatud nõuete kumulatiivset majanduslikku mõju.</p>	<p>toetamist. Konkreetseid rahastusmeetmeid ja nende mahtu ei ole praegu siiski võimalik kinnitada.</p>
2.	<p>Samuti palume täpsustada õppuse korraldamise kohustuse rakendamist üleminekuperioodil ning tagada, et õppuse vorm ja ulatus oleksid proportsionaalsed konkreetse ETO riskide, kriisiplaani ja osutatava elutähtsa teenusega. Eelkõige peaks ettevõtjale olema üheselt arusaadav, millisest hetkest arvestatakse kaheaastast õppuse korraldamise tähtaega ning millistele tingimustele peab vastama ühisõppus, et seda käsitataks ETO õppuse korraldamise kohustuse täitmisena.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu § 5 sõnastust on täpsustatud ning seletuskirja täiendatud esimese õppuse tähtaja, õppuse vormi ja ulatuse ning õppuse korraldamise kohustuse täitmise võimaluste osas.</p>
3.	<p>ETO-dele kohalduvad nõuded paiknevad mitmes erinevas õigusaktis ning uute kohustuste lisandumisel muutub ettevõtjatel järjest keerulisemaks saada terviklikku ülevaadet kõigist neile kohalduvatest nõuetest. Seepärast teeme ettepaneku koostada ETO-dele ühtne ja regulaarselt ajakohastatav juhend või nõuete ülevaade, mis koondab erinevatest seadustest ja määrustest tulenevad ETO kohustused, nende õiguslikud alused, täitmise tähtajad ja sagedused.</p>	<p>Selgitame. KORKS-i rakendusaktide koostamisega paralleelselt uuendatakse ka ETO-dele mõeldud juhendmaterjale, mis avaldatakse pärast asjakohaste rakendusaktide jõustumist. Juhendmaterjalide uuendamisel võetakse arvesse ka vajadust anda ETO-dele terviklik ülevaade peamistest kohustustest, nende õiguslikest alustest ja täitmise tähtaegadest. Seni on abiks ka KORKS-i käsiraamat, mida täiendatakse ja ajakohastatakse jooksvalt.</p>